

4. Fester och andra evenemang

Flera av SFV:s byggnader erbjuder fina lokaler för uthyrning, till exempel stora fester. Det är viktigt att kunna erbjuda detta utan att göra avkall på de kulturhistoriska värdena. Här är juldansen i full gång på Nordiska museet.
FOTO: PETER SEGEMARK, NORDISKA MUSEET.

Det är en speciell känsla att få gå på fest, konferens eller möte i SFV:s byggnader. Miljöerna innehåller mycket historia och interiörerna kan vara väldigt vackra. Som förvaltare, husfru och lokalvärdare har man emellertid ett stort ansvar att skydda byggnaderna och interiörerna mot skador. Det är viktigt att ta ställning till vilka slags evenemang som ska tillåtas. Man kan ställa sig frågor som:

- Vilket är det maximala antalet gäster?
- Får gästerna dansa?
- Vad täcker försäkringen?
- Vad kan gå fel? Använd fantasin!

Ju mer man vet om sin egen byggnad, desto lättare blir det att skapa goda förutsättningar för uthyrning och evenemang.

Här följer några enkla förhållningsregler om hur man kan förebygga skador och slitage utan att göra avkall på gästernas bekvämlighet och trivsel.

Före festen

- Tänk efter före! Här har du en bra möjlighet att spara tid, pengar och kulturhistoriska värden genom att planera med sunt förnuft och god fantasi om vad som kan skada, stöta, ge fläckar eller förstöra.

Förberedelser till fest kan ibland vålla större skador än själva festen. Att en ensam person släpar stålskodda bord på ett vackert golv är förstås inte bra. FOTO: LISA NILSEN.

- Många skador sker faktiskt när man lyfter bord och stolar och arrangerar festlokalen. Var alltid minst två personer, lyft tillsammans och släpa aldrig föremål längs golvet.
- Gör upp ett ordentligt kontrakt med festarrangören. Skriv in de förhållningsregler som arrangören måste hålla sig till, till exempel rödvin endast vid sittande bord, inga stilettklackar.
- Ibland vill gästerna själva vara med och dekorera lokalerna före festen. Kontrollera då noga vad de har tänkt sig. Det är till exempel populärt att strö rosenblad på golven som dekoration. Detta är mycket olämpligt eftersom bladen blir kladdiga och ger ordentliga fläckar. Det finns konstgjorda rosenblad som kan användas i stället.
- Ha eventuellt en representant från hyresvärden på plats under större evenemang – en person som bevakar att allt går rätt till med tanke på de känsliga interiörerna. Denna person kan vara gästerna behjälplig på alla sätt och vis med information och assistans, men han eller hon ska också bevaka SFV:s och hyresvärdens intressen och uppmärksamma skador och misskötsel.
- Skydda känsliga bord och andra avställningsytor med glasskivor, plast- eller vaxdukar. Med en textilduk ovanpå syns inte plasten.
- Se till att en städare har jour under festen, eller att cateringpersonalen har rutiner för fläckborttagning.
- Förvara trasor, kaffefilter för fläckborttagning och annat städmaterial tillgängligt så att man slipper leta om olyckan är framme.
- Om platsen där mat och dryck förbereds är någon annanstans än i ett modernt kök, se då till att skydda golv och andra värdefulla ytor med plastmattor och plastdukar.
- Se till att kakelugnsluckorna är stängda och säkrade. Det förekommer att gäster röker kring kakelugnar och kastar in fimparna där.

En enkel garderob för gästerna förhindrar att de tar in sina ytterkläder och lägger dem på möbler. Så här enkelt och bra har man gjort det på Vadstena slott.

FOTO: LISA NILSEN.

Ringmärkena på den vackra bordsytan hade lätt kunnat förebyggas med en duk med plast under. Att konservera eller restaurera det här bordet för att ta bort ringmärkena kan kosta flera tusen kronor.

FOTO: LISA NILSEN.

I det här rummet läggs maten upp på tallrikar innan de bärs ut till de väntande gästerna. En matta med plastbackning som rullas ut under förberedelserna hade kunnat förhindra alla fula fläckar. FOTO: LISA NILSEN.

Observera! Om det blir fläckar på fina ytor eller föremål som du inte får bort själv, kontakta då en konservator. Ju längre hjälpen dröjer, desto svårare kan det bli att få bort fläcken – man brukar tala om 24 timmar. Ibland kan det räcka med ett telefonsamtal. Har du dessutom kameran till hands, kan du sända digitala foton.

- Var restriktiv med att tillåta värmeljus. De kan ge ifrån sig små stänk som i sin tur sätter eld på gardiner eller annat brännbart material. De blir dessutom mycket heta. Se övriga tips om stearinljus i texten Stearin.
- Om det finns plats och möjlighet, ordna en garderob där gästerna kan hänga av sig sina kläder och byta till inneskor.

Under festen

- Se till att rökförbudet respekteras.
- Stäng aldrig av brandlarmet!
- Låt cateringpersonalen öppna flaskor med champagne eller mousserande vin, och inte festvärdar eller gäster. Flaskorna ska öppnas på ett säkert ställe där korkarna inte riskerar att flyga in i tavlor eller upp i kristallkronor.

- När gästerna har satt sig till bords, bör personalen hålla en noga inrepeterad, kort presentation av husets historia samt helt kort dra de förhållningsregler som finns. Detta kan göras i en positiv, välkomnande anda.

Fläckborttagning

Fläckar på bord och golv

- Sug upp direkt med små, torra bomullstrasor (sönderklippta T-tröjor är perfekta).
- Se också anvisningarna för fläckborttagning i texten Golv.
- Skriv upp i loggboken vad som inträffat: vilken sorts fläck, hur det skedde etc.

Fläckar på läder

- Lägg på ett kaffefilter direkt och byt snabbt till ett nytt tills vätskan är borta.
- Skriv upp i loggboken vad som inträffat: vilken sorts fläck, hur det skedde etc.

Uppkastningar städas lämpligast så här:

1. Ta på gummihandskar och ta med en hink halvfull med vatten, en papperskorg med plastpåse i, flera engångstrasor och några bitar hård kartong med rak underkant (ungefär som ett A4-papper i storlek).
2. Skyffla upp uppkastningen med hjälp av kartongbitarna.

3. Släng allt i papperskorgen.
4. Blöt en engångstrasa, vrid ur ordentligt och torka upp resterna. Släng trasan efter varje torkning så att inte vattnet blir smutsigt. Upprepa tills allt är borta.
5. Eftertorka med torr trasa.
6. Skriv upp händelsen i loggboken och se till att du eller någon annan går tillbaka dagen efter för att i dagsljus kontrollera att allt är borta.
7. Spreja inte doftsprej över området. Lukten går bort av sig själv när man vädrar.

Efter festen

- Städa omedelbart efter festen, vänta inte till nästa morgon. Fläckar som inte blir åtgärdade med en gång riskerar att bli permanenta.
- Gå noga igenom lokalerna dagen efter festen. I dagsljus är det lättare att upptäcka fläckar eller andra skador. Dokumentera skador med kamera om det behövs, och meddela förvaltaren. Skriv upp i loggboken.

Rödvinsfläckar på ett stengolv dagen efter festen. Allt spill måste åtgärdas omedelbart, annars kan det vara för sent. Man kan förebygga detta genom att inte tillåta att folk går omkring med rödvinsglas under fördrinken. FOTO: LISA NILSEN.